10. समय

अभ्यासः

प्रश्न 1. अधोलिखितवाक्येषु उदाहरणानुसारं समयबोधकेषु पदेषु रिक्तस्थानानि पूरयत-

उदाहरणम्-
द्वितलीयरेलवाहनं _____ (10:15) वादने जयपुरं प्राप्नोति।
द्वितयीयरेलवाहनं सपाददशवादने जयपुरं प्राप्नोति।

(i) पुरुषोत्तम-एक्सप्रेस इति रेलयानं _____ (9:30) वादने पुरीतः प्रस्थानं करोति।
(ii) चेतक-एक्सप्रेस इति रेलयानं _____ (4:45) वादने दिल्लीम् आगच्छति।
(iii) हावड़ा-एक्सप्रेस _____ (11:00) वादने हावडास्थानकं प्राप्नोति।
(iv) रेलयानमेकं _____ (8:15) उत्तराञ्चलं प्रति गच्छति।

उत्तरम्:
(i) सार्धनव
(ii) पादोनपञ्च
(iii) एकादश
(iv) सपादाष्टवादने

प्रश्न 2. अधोलिखितवाक्येषु उदाहरणानुसारं समयबोधकेषु पदेषु रिक्तस्थानानि पूरयत-

उदाहरणम्-
माता प्रातः _____ (5.00) वादने उत्तिष्ठति।
माता प्रातः पञ्चवादने उत्तिठति।
(i) राहुलः प्रातभ्रमणाय _____ (6:15) वादने उद्यानं गच्छति।
(ii) मल्लिका _____ (7:30) वादने प्रातराशं करोति।
(iii) अनन्या _____ (5:45) वादने क्रीडति।
(iv) सर्वे _____ (10:00) वादने शयनं कुर्वन्ति।

उत्तरम्:
(i) सवादषड्
(ii) सार्धसप्त
(iii) पदोनषड्
(iv) दश

प्रश्न 3. अधोलिखितवाक्येषु समयबोधकेषु पदेषु रिक्तस्थानानि पूरयत-

उदाहरणम्-
प्रातः _____ (7.00) वादनतः _____ (7.45) वादनपर्यन्तं विद्यालये प्रार्थनासभा भवति।

उत्तरम्:
सप्त, पादोनाष्ट
प्रातः सप्तवादनतः पादोनाष्टवादनपर्यन्तं विद्यालये प्रार्थनासभा भवति।

(i) _____ (8:15) वादनतः _____ (9:00) वादनपर्यन्तं विज्ञानविषस्य कालांशः भवित।
(ii) वयं _____ (9:00) वादनतः _____ (9:45) वादनपर्यन्तं गणितविषयं पठामः।
(iii) _____ (2:45) वादनतः _____ (3:30) वादनपर्यन्तं हिन्दीभाषाकालांशः भवति।
(iv) सस्कृतशिक्षक: _____ (10:15) वादने अध्यापयति।

उत्तरम्:
(i) सपादाष्ट, नव
(ii) नव, पादोन-दश
(iii) पादोन-त्रि, सार्धत्रि
(iv) सपाद-दश

प्रश्न 4. अधोलिखितवाक्येषु समयबोधकेषु पदेषु रिक्तस्थानानि पूरयत-

उदाहरणम्-
छात्रः _____ (5.00) वादने उत्तिष्ठति _____ (6.15) वादने व्यायाम करोति।
छात्रः पञ्चवादने उत्तिष्ठति सपादषड्वादने व्यायाम करोति।
(i) छात्रः _____ (7:30) वादने प्रातरांश कृत्वा _____ (9:45) वादने विद्यालयं गच्छति।
(ii) _____ (4:00) वादने गृहमागत्य _____ (4:30) वादनपर्यन्तं विश्रामं करोतिः।
(iii) _____ (5:00) वादने भोजनं कृत्वा _____ (9:30) वादनपर्यन्तं अध्ययनं करोति।
(iv) रात्रौः _____ (9:45) वादनतः _____ (5:00) वादनपर्यन्तं शयनं करोति।

उत्तरम्:
(i) सार्धसप्त, पादोन दश
(ii) चतुर्, सार्धचतुर्
(iii) पञ्च, सार्धनव
(iv) पादोन दश, पञ्च